



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. IX. Incertum est, an per vota simplicia, post biennium emissa in
Societate Jesu, dirimatur Matrimonium ratum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

ma illa ejus capituli verba: *Ceterum si sponsam cognoverit antequam matrem, vel post, nunquam poterit eam vel aliam in uxorem accipere.* Hoc enim idem dicitur, non quia Matrimonium non esset; sed quia consummato jam Matrimonio, ob affinitatem, vel præcedentem consummationem, vel supervenientem consummationem, non licebat uti conjugio, ut rectè exponit Canisius loco citato. Hæc ille.

Igitur videtur hic textus intelligendus de Matrimonio rato nondum consummato, & non de sponsalibus de futuro. Secundum quem intellectum videtur ex eo probari, Pontificem posse dispensare in Matrimonio rato, propter incestum publicum cum noverca, ibique dispensasse, ut indicat Pontius sup. dicens: In quo textu planè Pontifex ob incestum commissum ante consummationem, si publicum esset crimen, rescindi voluit Matrimonium, eâ nimirum utens potestate, quam ex probabili opinione habent Pontifices dissolvendi Matrimonium ratum fidelium non consummatum. Hæc ille.

Qui tamen lib. 9. c. 3. n. 4. in fine ait, Alexan. 3. in dicta Appendice Concil. Later. illam opinionem reprobasse. Quomodo reprobavit, si in ead. Appendice eâ potestate seu opinione usus fuerit? Expectabo conciliationem.

Interim eodem cap. 3. n. 17. censet Basilius, in dicto cap. 2. non agi de dissolutione jam contracti Matrimonii, sed de usu & cohabitatione; & tria, inquit, respondet Pontifex. Primum; quòd si occultum est crimen, non separetur, cum publicè contractum sit, non solum quoad vinculum, sed neque quoad torum. Alterum est; quòd si crimen est publicum, quia scilicet cognovit matrem sponsæ; si tamen non cognovit ipsam sponsam, concedatur dispensatio, & possit aliam ducere, & illa alium; quod intelligo illâ defunctâ, non aliter, sicut lib. 7. explicui multa. Non enim vult spe conjugii carere, si non cognovit filiam ejus, quam polluerat contracto Matrimonio. Tertium est; si cognovit sponsam, ut careat omnino spe conjugii, etiam illâ defunctâ, quæ olim frequens pœna erat. Hæc ille.

Igitur ex hoc textu non accipitur firmum argumentum pro sententia Suarii. Et quia hic Auctor fortiter urget, ut sup. vidimus, Extravag. Joan. 22. *Antiqua*, de Voto, ubi dicit Pontifex, votum, solemne Ordinis sacri non dirimere Matrimonium ratum, reddittque rationem: *Cum neque jure Divino, nec per sacros reperiamus Canones hoc statutum*, placet hic subnectere duplicem responsum Pontii.

Prima est; Pontificem voluisse reddere

rationem in Omnium sententia; sciebat enim varias de hoc esse sententias. Itaque idem est, ac si diceret: *Votum solemne Religionis Quidam dicunt jure Divino, Alii Ecclesiæ, habere vim dissolvendi ratum Matrimonium: at de Ordine sacro nullum quoad hoc extat jus Divinum, neque Ecclesiasticum.*

Secunda: Dicit potest, nomine sacrorum Canonum intellexisse non leges Ecclesiasticas, id statuentes; sed referentes privilegium Divinum, sicut extant Canones referentes privilegium Divinum concessum religioso Statui, seu Professioni. Ita Basilius sup. n. 18.

Et num. 19. sic concludit d. cap. 3. *Ex his, quæ in his capitulis dicta sunt, planè constat, Matrimonium solâ auctoritate Divinâ dissolvi posse. Nam cum Deus sit Dominus omnium, potest corpus mihi traditum, à me auferre, etiam sine meo consensu: unde sequitur, etiam solum in his casibus posse dissolvi, in quibus Deus explicuit, velle dissolvi, qui tantum sunt duo, & in favorem Religionis, cum consummatum non est, & in favorem Baptismi etiam consummatum. In his autem casibus voluisse Deum Matrimonium dissolvi, habemus auctoritate Patrum, & Ecclesiæ Traditione; ex qua etiam habemus, non esse datam facultatem dissolvendi consummatum fidelium, licet fieri à Deo etiam potuisset, cum Patres & Ecclesiæ doceant, non licere conjugii vivere continentiam, altero invito post usum Matrimonii.*

Ista est Conclusio Pontii, quam etsi ex toto sequi non tenearis, ut ex hæcenus dictis satis constat; equidem absque errore in fide, aut bonis moribus, sequi poteris. Hoc unicum fidei est: Matrimonium ratum non consummatum per solemnem Religionis Professionem alterius conjugum dirimi; ex quo sequitur hoc corollarium:

CONCLUSIO IX.

Incertum est, an per vota simplicia, post biennium emissa in Societate Jesu, dirimatur Matrimonium ratum.

Dirimi per ea vota Matrimonium ratum, docet Pontius lib. 9. cap. 6. n. 1. Si enim (inquit) id concessum est religioso Statui ex Christi privilegio, & ab initio eum effectum habuit Status religiosus, & antiquus ille Religionis Status tantum constabat votis simplicibus, liquidò colligitur, vota Societatis, post biennium emissa, eandem habere vim, quandoquidem verè Religio-

Prima resp. Pontii ad Extrav. Antiquæ.

Secunda.

513. Conclusio Pontii.

514. Per vota simplicia Societatis Jesu solvi Matr. ratum, docet Pontius, & probat.

ligiosum efficiant. Concessum est autem illud privilegium à Christo Statui verè & substantialiter religiosus; & ex consequenti, non solum Professioni solemnī, eo modo quonunc vocamus solemnem; sed etiam Professioni verè & substantialiter constituti Statum religiosum, qualis constituitur per tria vota in Societate post bienniū. Hęc ille.

515.
Confirmatur
ab exemplis
Sanctorum.

Quod etiam (prosequitur) ex eo validè confirmatur; quia Sancti illi, quorum exemplo persuadent sibi Pontifices factum ex revelatione Divina, scilicet Joannes Evangelista, Alexius, Theonas quidam, atque Macarius Romanus, illis seculis claruerunt, in quibus nondum erat votorum Religionum introducta solemnitas.

De Decretis
Eusebii Pa-
pæ.

Quod idem affirmandum est de Decreto Eusebii Papæ. Quamvis enim daremus, Eusebium ejus legis primum congruorem extitisse, quod tamen falsissimum est, adhuc concedendum, eam vim inesse votis Societatis. Nam Eusebii tempore nondum Ecclesiastica votorum solemnitas introducta erat; sed illorum temporum sub Eusebio Religiosi, qui Basilii, Aug. & Benedicti Monachos præcesserunt, tantum constabant votis simplicibus, quæ tamen verè Religiosos efficerent. Hucusque Pontius.

516.
Approbatum
hac doctrina
quibusdam
suppositis.

Et non adedè malè, juxta sua principia; scilicet statum Religiosum eum effectum ab initio habuisse ex privilegio Christi, & insuper antiquum statum Religionis tantum constituisse votis simplicibus, ut latissimè probat lib. 7. ubi de impedimento voti, ostendens per multa capita, ab initio Ecclesiæ Religiosos habuisse verum dominium suorum bonorum; itemque validè contraxisse Matrimonium, nec non potuisse absolvi à suis Prælati ab obligatione votorum, quæ omnia repugnant hodiernæ solemnitati votorū, ut clarū est, & ab Omnibus admittū.

517.
qua ab aliis
negantur. Et
ideo ab iis
negatur hac
doctrina.

Verumtamen quia frequentius negant DD. statum Religionis ab initio constituisse votis tantum simplicibus, ideo etiam frequentius negant, vota simplicia, post biennium in Societate emissa, dirimere Matrimonium ratum; non quin per illa vota fiant homines veri Religiosi, juxta Declarationem Greg. 13. Bulla: *Quanto fructuosius*, 26. apud Rodrig. sed quia non sunt Religiosi professi, ut ibid. significat Pontifex his verbis: *Biennio itaque novitatus completo, & emissis votis simplicibus, una est omnibus omnino vivendi & obediendi ratio, debentque omnes in communi vivere, ac in omnibus obedire, non secus ii, qui Professionem non emisissent, quam professi.*

Emisso isto-
rum votorū
non est pro-
fessio, ex
Bul. Greg.
13.

Et plura similia invenies in d. Bulla, quæ manifestè indicant, emissionem illam votorum simplicium, non esse veram Professionem. Jam autem Concilium Trident. defi-

nit, Matrimonium ratum non consummaturum dirimi, non per Statum religiosum, aut per vota simplicia, quæ constitunt Statum religiosum; sed per solemnem Religionis Professionem. Si quis dixerit, Matrimonium ratum non consummatum, per solemnem Religionis Professionem alterius conjugum non dirimi, anathema sit. Ubi de solemnī Professione hoc definiens, tacitè ita expulsa juris antiqua, & significat, non aliter solvi.

Sed responderi possit: Trident. præsciens diversitatem opinionum inter DD. Catholicos de hac materia, definiens quod magis certum & extra dubium erat, restitvens indecisum; an etiam per vota simplicia, quibus aliquis efficitur ratum Matrimonium ratum dissolvatur, quod erat controversum. Interim ex illa Declaratione Concilii manifestè patet, non esse contraxisse Matrimonium rati per vota simplicia, Societatis, nec esse incertam.

Immo existimo longè probabiliorem partem negativam, quæ Summo Societatis dicitur, semper verior ac securior via est, ut ipse ait to. 4. de Relig. lib. 4. c. 2. n. 3. brevis pro illo tempore, quando illa vota non debebant votentem inhabilem ad subsequens Matrimonium, quod duravit usque ad annum 1584. in quo Greg. 13. Bulla: *Ascendente Domino*, statuit, quod sequitur: *Nec ante hujusmodi dissolutionem, & à Societate dimissionem, Matrimonium contrahere, quatenus eos omnes ad contrahendum inhabiles, ac contractus hujusmodi nulli & irriti esse, prout irriti facimus & annullamus.* Sive etiam pro tempore subsequente hanc Confirmationem.

Eadem quippe est ratio utriusque temporis, utputa: quia hic effectus non datur ex sola rei natura, ex voto aliquo, & ex subsequente promissione, aut potestatem contractu, privata auctoritate, nec etiam jure Divino positi voluntatis est hic effectus alicui voto, aut Statu religioso; sed necessaria est Ecclesiæ auctoritas, per quam virtus ad hunc effectum tribuitur: sed nec hoc, nec illo tempore, fuerunt hæc vota ab Ecclesia recepta & approbata ad hunc effectum: ergo &c.

Probatum Minor: quia vel approbata fuisset specialis per aliquod jus proprium ipsius Societatis à Pontifice probatum, & non hoc non; quia nec in prioribus Bullis Pontificiis, nec in posterioribus, sed nec in Constitutionibus Societatis ulla fit mentio talis effectus. Vel esset generalis approbatio per Decreta juris communis; & hoc etiam dici non potest, quia jus commune solum votis solemnibus emissis in Professione Religiosis concedit hunc effectum, ut patet ex Tri-

Trident. sup. allegato. Item ex cap. Verum, cap. Ex publico, & cap. Ex parte, de Conuersi conjug. & Extravag. Antiqua, de Voto, Joan. 22.

arg. cap. ult. Qui Clerici vel voventes, & cap. ult. 20. q. 1. & cap. de Viduis, 1. 27. q. 1.

Rejicitur responsio alicujus Glesse. Primò;

521. Antiqua juris per in- propositum Religionis intelligunt Professione.

Scio, in tribus prioribus juribus non fieri expressam mentionem Professionis, aut, Voti solemnis, sub his vocibus; sed sub nomine, Ingressus, seu, Electionis Religionis, vel, Monasterii. Sed etiam non ignoro, jure communi hæc æquipollere, & pro eodem sumi in jure, ut omnes Interpretes docent; & sumitur ex aliis juribus, dicentibus, Religiosum fieri Professione (quæ videri possunt sub. tit. de Regular. & transeuntibus ad Religionem) utique solemnè, quæ sola tunc erat in usu.

522. Probatur.

Sanè hæcenus nemo docuit, nudam ingressum seu susceptionem habitus religiosi ante Professionem, seu emissionem votorum, dirimere Matrimonium ratum; ergo prædicta jura, quæ nominant ingressum Religionis, necessariò intelligenda sunt de Professione aut emissione votorum, tunc temporis usurparâ.

Confirmatur ex Summariis dicitur Jurium.

Hinc Summarium cap. Ex publico, sic habet: Sponsa de præsentia non cognita, quæ dicit, se velle Religionem ingredi, compellitur intra certum tempus profiteri, vel ad habere marito. Et Summarium cap. Ex parte, ait: Per Religionis Professionem, non per propositum castitatis servandæ in sæculo, dissolvuntur sponsalia de præsentia.

523. Intelligenda sunt de Professione solemnè.

Idque intelligendum esse de Professione solemnè, & non de simplici voto castitatis, habemus ex ipso textu; casus enim illius est, in quo quædam mulier post Matrimonium ratum, Velum viduitatis coram duobus Abbatibus assumpsit, benedictione solemnè, cum celebratione Missæ ac litariæ, accedente.

Et subdit Pontifex: Licet prædicta mulier in Veli susceptione Religionis habitum assumpsisse videatur; si tamen velit in domo propria remanere, quasi propositum castitatis in sæculo servatura; nihilominus consummandū est Matrimonium jam contractum, nisi se voto astrinxerit ad observantiam regularem; in quo casu compelli potest, ut, relicto sæculo, Religionis propositum exequatur.

524. Colligitur ex textu cap. Ex parte. Suarius;

Ex hoc ergo textu habemus (inquit Suarius de Relig. to. 3. lib. 9. cap. 6. n. 14.) votum simplex castitatis publicè & cum externa solemnitate factum; imò & cum traditione coram Abbate, non dissolvit Matrimonium ratum. Neque enim probabile est, quod quædam Glossa ibi significat; in illa ceremonia non intervenisse votum castitatis, quia hoc ibi non exprimitur; & quia Pontifex infra solum dicit: Quasi propositum castitatis in sæculo servatura; & quia votum, cum simili ceremonia factum, etiam si persona in domo propria maneat, solemnè est;

Hæc, inquam, responsio probabilis non est, Primò; quia in jure, sicut crucem affumere, semper significat votum terræ Sanctæ; quia cum illa ceremonia fieri solebat; ita velum sacrum aut viduale assumptum, præsertim cum illa publica ceremonia, est certum indicium voti virginitalis, aut continentiæ vidualis.

525. Secundo;

Secundo; quia illa verba: Quasi propositum castitatis in sæculo servatura, non de quocumque proposito; sed de illo, quod habet obligationem voti adjunctam, intelliguntur; tum, quia verbum, Servare, propriè sumptum, obligationem supponit; tum etiam, quia simili phrasi locutionis dixit statim Pontifex, si votum Religionis habeat, cogendam esse, ut Religionis propositum exequatur.

Tertiò;

Tertiò colligitur ex fine, propter quem illa mulier Velum sumperat; scilicet, quia viri fuerat abominata complexus: ad hoc autem necessarium erat, saltem votum castitatis emittere. Declarat autem Pontifex, illud genus voti, sic tantum solemnizati, non sufficere ad illam separationem faciendam. Hæcenus Suarius.

526.

Quid in d. textu intelligatur per propositum castitatis.

Igitur in d. textu propositum castitatis non distinguitur contra votum castitatis; sed opponitur voto castitatis, quod fit in Religione approbata, ut satis indicat ibi Glossa verb. Propositum castitatis, dicens: Bene dicit: Propositum; quia si verè castitatis votum devoveret alicui Religioni, scilicet S. Aug. vel Benedicti, in propria domo manendo bene solemnizaretur votum.

Hinc si Suarez oppugnet hanc Glossam, malè eam intellexit; non enim significat, ut ipse loquitur, in illa ceremonia non intervenisse votum castitatis, sed non intervenisse votum castitatis, quo mulier se devoverat alicui Religioni, scilicet S. Aug. vel Benedicti. Id est, non negat votum simplex castitatis, sed solemnè, live votum quo se adstrinxerat ad observantiam regularem; & tale votum posse esse solemnè manendo in propria domo, id est, quæ propria aliquando fuit, probant jura à d. Gloss. allegata, & non aliud.

527.

Tempore Innoc. 3. nota fuit distinctio voti simplicis à voto solemnè.

Ex quo sequitur corollarium; tempore Innoc. 3. cujus rescriptum est d. textus, notam fuisse distinctionem voti simplicis castitatis, à voto solemnè; & votum simplex non potuisse dissolvere Matrimonium ratum, secus solemnè.

Nec tantum tempore Innoc. 3. nota fuit hæc distinctio sed etiam tempore Innoc. 1. qui sedit an. 408. nam Epist. 2. ad Victricium cap. 12. (& habetur 27. q. 1. cap. 10.) scribit: Quæ Christo spiritualiter nubunt, & a Sacerdote velantur, si publicè postea nupserint, non

Gggggg non

non eas admittendas esse ad penitentiam agendam, nisi hi, quibus se junxerant, à mundo recesserint. Si enim de hominibus hæc ratio custoditur, ut quæcumque vivente viro alteri nupserit, adultera habeatur, nec ei agenda penitentia licentia concedatur, nisi unus de eis fuerit defunctus; quanto magis de illa tenenda est, quæ ante immortalis se sponso conjunxerat, & postea ad humanas nuptias transmigravit?

528. Et cap. 9.

At verò cap. 13. (& ponitur eadem, cap. 9.) ait: Hæc verò, quæ necdum sacro velamine tectæ, tamen in proposito virginali semper permanere simulaverunt, licet velatæ non fuerint, si foris nupserint, his agenda aliquanto tempore penitentia est; quia sponsio earum à Domino tenebatur. Si enim inter homines solet bonæ fidei contractus nullâ ratione dissolvi, quanto magis ista pollicitatio, quam cum Deo pepigit, solvi sine vindicta non debet? Nam si Apostolus illas, quæ à proposito viduitatis discesserant, dixit habere condemnationem, quia primam fidem irritam fecerunt; quanto magis virgines, quæ pactionis suæ fidem minime servaverunt?

Ubi manifestè supponit votum castitatis, sed simplex, minime irritans subsequens Matrimonium. Aliter autem loquitur in cap. præcedenti, ut vidimus, de virginibus velatis; non ob aliam causam, quàm quia earum vota erant solemnia, habentia effectum, tum dissolvendi Matrimonium ratum, tum dirimendi Matrim. subsequens.

529. Ad 4. cap. 10 videtur respexisse Innoc. 2. in Concilio Rom. c. 7.

Atque ad hunc textum videtur respexisse Innoc. 2. in Concil. Rom. cap. 7. (ponitur 27. q. 1. c. 40.) dum ait: *Ut lex continentie & Deo placens munditia in Ecclesiasticis personis & sacris Ordinibus dilatur, statuimus: quatenus Episcopi, Presbyteri, Diaconi, Subdiaconi, regulares Canonici, Monachi atque conversi professi, qui sanctum transgredientes propositum, uxores sibi copulare præsumperint, separentur. Hujusmodi namque copulationem, quam contra Ecclesiasticam regulam constat esse contractam, Matrimonium non esse censemus. Qui etiam ab invicem separati, pro tantis excessibus condignam penitentiam agant. Id ipsum quoque de sanctis Monialibus feminis, si (quod absit) nubere attentaverint, observari decernimus.* Ita Conc.

Responsio Pontii.

Respondet Pontius lib. 7. c. 14. n. 3. illam regulam Ecclesiasticam non fuisse irritantem, sed solum prohibentem. Nec verò, inquit, quia Concilium dixit, hujusmodi copulationem contra Ecclesiasticas regulas esse contractam, ideo existimet Aliquis, jam ante Concilium istud præcessisse Ecclesiasticas regulas, hujusmodi Matrimonia irrita reddentes. Ecclesiasticas enim regulas, quas dicit, eas intelligo, quibus tantum hujusmodi Matrimonia prohibita sunt, non verò irrita judicata. Hæc ille.

Undè ad dictam regulam Ecclesiasticam Innoc. 1. idem Auctor sup. n. 10. ait: Quàmvis adulteras illas vocet Innocentius, id est, sacrilegas quia Christo datam fidem violaverunt; atamen invalida Matrimonia esse, nequaquam inde colligitur.

Nec verò eâ comparatione, quam adducit de ea, quæ vivente viro cum altero jungitur, probari potest, sentisse Innocentium hujusmodi Matrimonia nullâ. Pontius enim cap. 13. agens de his, quæ voto continentie extra Religionem tenebantur, tamen post illud votum nupserunt, eadem comparatione utitur de fide Christo datæ, solumque docet, hujusmodi violationem puniri debere; cum tamen Matrimonium post illud votum celebratum, ratione de ex omnium DD. sententiâ. Solum ego differri voluit Pontifex rigorem, quæ in Religione castitatem votum, & quæ extra, contrahentem Matrimonium, in majori vel minori penitentia; non verò in Matrimonii nullitate. Ita Pontius.

Sed, pace ejus, utitur quidem Pontius cap. 13. comparatione de fide Christo data; ast ubi utitur comparatione adulteræ, cujus Matrimonium invalidum est, quæ tamen comparatione utitur cap. 12. Ergo Pontifex non solum voluit differri virginem, quæ in Religione castitatem votum, & quæ extra, contrahentem Matrimonium, in majori vel minori penitentia; sed etiam in nullitate Matrimonii.

Pro quo nota illa verba Innoc. 2. *Matrimonia non esse censemus*, ubi non utitur verbo, *Statuimus*, vel, *irritamus*, quæ significare possent novum effectum; sed verbo: *Censemus*, quod in rigore significat tantum judicium & declarationem nullitatis, quæ jam antea erat, scilicet a tempore Innoc. & fortè etiam ante illud tempus.

Sed contra, dicit aliquis, verbum *est* in lege humana novum jus indicatum. Respondetur Glossa in Clement. 1. de Concilio. ubi verb. *Censemus*, & ibi Panormi.

Respondet Suarez tom. 3. de Religione 9. cap. 21. n. 10. in primis; hi Auctores nullo jure vel ratione id probant, cum tamen ex proprietate verbi potius significat, juxta usum latinorum, idem, quod, *Aberrari*, seu, *Judicare*, ut constat in frequentate apud Ciceronem.

Fateor tamen, juxta usum juris civilis, *Censere*, idem esse, quod *Constituere*, vel *Præcipere*, ut expressè dicitur, in leg. *Constitutio* ff. de Verb. signif. in quo textu fortè fundati sunt dicti Auctores. Nec est significatio hæc aliena à jure Canonico; nam significatio hæc aliena à jure Canonico, non est censura, prout est quedam Ecclesiastica poena, inde nominata censetur. Negari tamen nihilominus non potest, verbum *Cen-*

BIBLIOTHEK
PADERBORN

ferre, habere frequenter alteram significationem, etiam in iure.

Est ergo saltem illa vox anceps & dubia; & idèdè verisimile non est, ibi fuisse de novo introductum hoc impedimentum irritans: debuisset enim cum majori claritate & certitudine explicari; sicut in simili habemus exemplum in Concil. Trident. sess. 24.

Accedit: quòd prædicta Glossa ait, quando constitutionis ratio est antiqua, tunc verbum, *Censendi*, declarationem juris antiqui, non constitutionem novi significare. Porro ratio dictæ censuræ erat; quia huiusmodi Matrimonia fuerant contracta contra Ecclesiasticam regulam; quæ utique non fuit ibi de novo statuta, sed antiquissima erat, ut constat ex multis Decretis apud Gratianum dist. 27. & 27. q. 1. & quàmvis non ita expressè irritaret Matrimonia, sed simpliciter prohiberet; tamen vel ex signis & effectibus, vel ex usu ita erat declarata, ut esset non tantum prohibens, sed etiam irritans. Ita Suarez sup. aliquibus omisissis ad evitandam nimiam prolixitatem.

Atque ex his idem Aucto. n. 11. format tertium argumentum, dicens: Quoties Ecclesia non tantum in particulari facto, sed lege universali præcipit, omnia Matrimonia contracta cum aliquo impedimento dissolvi ac separari, vehemens conjectura est, talia Matrimonia esse nulla; & separationem illam non solum intelligi quoad torum, sed etiam quod vinculum: sed multò ante Innoc. 2. latæ fuerunt leges Ecclesiasticæ, præcipientes separari perpetuò huiusmodi contrahentes: ergo lex illa de separatione quoad vinculum intelligitur, & per eam fati indicatur, hoc impedimentum irritans multò fuisse antiquius.

Video responderi posse: illam perpetuam separationem fieri potuisse in pœnam tanti sacrilegii, & ad deterrendum alios, ne similia committant. Mihi tamen profectò, hoc verisimile non est; quia talis separatio non poterit fieri sine magno periculo animarum. Primum enim sæpè contingere poterat, sicut nunc potest, alterum conjugum bona fide cum altero Religioso cõtrahere: maneret ergo ille perpetuò ligatus vinculo Matrimonii, & consequenter impeditus ad aliud Matrimonium; & nihilominus perpetuò separatus à Religioso conjugè sine culpa, sine voluntate, & sine affectu ad continentiam: at hoc nimis onerosum & periculosum esset; imò videretur planè esse contra iustitiam; cur enim privaretur iure acquisito ille, qui nihil peccavit? Hæc ille.

Et alia plura ad idem propositum adiungit, quæ diligens Lector poterit ibi legere, & videbit quàm sint omnia incerta, quæ

de hoc effectu dissolutionis Matrimonii disputant Doctores: maxime, si etiam inspicere voluerit Pontium lib. 7. ubi diffusissime hanc controversiam tractat, de qua iterum erit sermo proprio loco, scilicet in sequenti Parte, ubi de impedimento voti.

Impresentiarum hoc unicum probare intendimus; olim fuisse distinctionem inter vota simplicia & solemnia; & per simplicia non fuisse dissolutum Matrimonium ratum; & idèdè neque hodie dissolvi per simplicia vota Societatis. Fuisse autem distinctionem, puto fati probari ex testimonio Innoc. 1. sup. allegato.

Atque tunc per vota simplicia non fuisse dissolutum Matrimonium ratum, convincit, meo iudicio, antiquissimum Decretum de hac re Eusebii sup. relatatum, ubi non dicit, licet desponsatæ puellæ emittere votum castitatis; sed: *Monasterium sibi eligere*, in quo utique solemniter proficitur.

Patet ex iuribus novis, antea relatis, & præsertim ex Concil. Trident. ac Extravag. Joan. 22. *Antiquæ*, de Voto, ubi hic Pontifex primò resolvit: *Quòd licet votum solemnizatum per sacri susceptionem Ordinis, quantum ad impediendum Matrimonium contrahendum, ac ad dirimendum, si post contractum fuerit, secundum statuta Canonum, sit efficax reputandum: ad dissolvendum tamen prius contractum, etiam si per carnis copulam non fuerit consummatum, cum nec iure Divino, nec per sacros reperiamus Canones hoc statutum, invalidum est censendum.*

Secundò, auctoritate Apostolicâ districtius inhibet: *Ne quisquam durante Matrimonio, nondum etiam consummato, aliquem de sacris Ordinibus presumat suscipere, nisi prout sacris Canonibus noverit convenire.*

Tertio, imponit pœnam, secus facienti: *Quòd nec Matrimonio soluto in sic suscepto Ordine ministrare, nec ad superiores Ordines promoveri, nec ad aliquod beneficium vel officium Ecclesiasticum valeat promoveri.* Cum hac tamen limitatione, quæ ad propositum nostrum servit: *Nisi aliquam de Religionibus approbatis (quarum Professio ad castitatis custodiam, & abdicacionem temporalium, & sui Superioris obedientiam suos professores astringat) ipsum canonicè contigerit ingredi, ac ejus regulam expressè vel tacitè profiteri: quo casu Diœcesanus super præmissis & singulis præmissorum cum eo dispensare valeat, nisi sit aliud canonicum, quod obstat.*

Ubi non solum requiritur ingressus; sed insuper Professio expressa vel tacita, non cujuslibet Religionis; sed Religionis approbatæ: nec hoc tantum, sed talis Religionis, cujus Professio ad castitatis custodiam, & abdicacionem temporalium, & sui Superioris obedientiam suos professores astringit.

G g g g g 2 Hinc

537. Olim fuit distinctio inter votum simplex & solemnè.

Per votum simplex non dissolvitur Matrimonium.

538. Patet ex Joan. 22. Extravag. Antiqua.

Durante Matr. non licet suscipere Ordinem sacrum.

539. Pœna condita secus facienti.

Quid requiritur ut in ea dispensetur.

534. Quando suspicatur Depravationem sanctorum iurum.

535. Quando Ecclesia censetur irritare Matrimonium, quia præcipit dissolvi.

536. Occurritur evasioni.

§40. Debet ingredi Religionē approbatam.

Hinc Gloss. ibi, verb. *Approbatis*, inquit: *Ingradi ergo aliam non prodesset, cum alie sint prohibite, & penitus revocate.* Et verbo: *Casistatis custodiam*, infert: *Non videtur ergo prodesse hoc casu, ingredi Religionem, juxta quam permittitur concubitus uxoralis, ut est reperire in tertio Ordine S. Francis: vel in Ordine vulgariter nuncupato, S. Marie in partibus Italie, ut audiui.* Ita Gloss. Potuisset addere illos Ordines Militares, in quibus Equites non profitentur, nisi castitatem conjugalem, quæ licet largo modo dicatur castitas, five cum addito, conjugalis; secus simpliciter, & absque hoc addito.

An sufficiat Religio Canoniorum Reg. S. Aug. aut alia que habet dominium in communi.

Denique ead. Gloss. verb. *Abdicationem temporalium*, sic ait: *Cum indistinctè loquatur textus, intelligam in speciali vel in communi: & sic talis habebit ingredi aliquam de approbatis. Aliam igitur ingredi non prodest, puta Canoniorum Regularium S. Aug. vel Monachorum Cisterciensium, vel Cluniacensium Ordinis, vel Hospitaliariorum, vel similibus, quibus licitum est habere aliqua, saltem in communi, arg. ad hoc extra de Regular. cap. Constitutionem, lib. 6. alias frustra dixisset textus: Quorum Professio, & cætera.*

§41. Videtur quod sic.

Sed hæc doctrina nobis non placet; alioquin non prodesset ingredi Ordinem Eremitarum S. Aug. vel Ordinem Prædicatorum, aut Carmelitarum, quibus licitum est habere aliqua, saltem in communi: quippe *Concedit Sancta Synodus* (Tridentina sess. 25. de Regul. cap. 3.) *omnibus Monasteriis & domibus tam virorum, quam mulierum, & Mendicantium, exceptis domibus Fratrum S. Francis, Capucinatorum, & eorum, qui Minorum de Observantia vocantur, etiam quibus aut ex Constitutionibus suis erat prohibitum, aut ex privilegio Apostolico non erat concessum, ut deinceps bona immobilia eis possidere liceat.* Dico igitur, per *Abdicationem temporalium*, intelligi solam abdicationem in speciali, quæ est communis omnibus Religionibus approbatis, in quibus fit solemnis Professio paupertatis.

Concil. Trident.

Dico: *Solemnis Professio*; quia in Societate simplex votum paupertatis, post biennium emissum, non privat dominio rerum temporalium etiam in speciali; & idem non prodesset hic, ingredi Societatem, nisi post solemnem Professionem.

§42. Quis ingressus Religionis solvat Matrimonium ratum.

Sed quorsum hæc omnia? Ut scias, quis ingressus solvat Matrimonium ratum. Sequitur namque in d. Extravag. Joann. 22. *Ad ingressum hujusmodi, sic ordinatum, si Matrimonium consummatum non fuerit, per Divesanum instanter moneri præcipimus & induci: quòd si forsitan renuerit adimplere, ipsum si sponsa ejus insisterit, per censuram Ecclesiasticam compellendum decernimus, contractum Matrimonium consummare.*

Moneri, inquam, ad hujusmodi ingressum. Quid ita? Non profecto ob aliam rationem; nisi quod per eum solvatur Matrimonium ratum, non consummatum; per eum, dico, & non per alium; alioquin non foret ratio, quare potius præcipere moneri ad hujusmodi ingressum, quam ad aliam quemlibet, etiam Religionis non approbatæ, aut in qua non fit Professio, quæ professorem attingat ad castitatis custodiam &c. Ergo judicavit Joan. 22. ad dissolutionem Matrimonii rati omnino necessarium esse Professionem Religionis, quæ suam professorem attingat ad castitatis custodiam &c. Sed emissio votorum simplicium in Societate post biennium, non est talis Professio, ut patet ex hæcena dicitur, &c.

Unde etiam Sanctissimus Pater Ignatius Coadjutor temporalis, qui de ingressu ad hunc Religionem transtibat, Professorem esse cessit solemnem.

Respondet Pontius lib. 9. cap. 6. n. 3. id factum fuisse, non quia foret necessarium; sed quòd omnis tolleretur dubitatio, & nulla litibus occasio relinquere. Quamvis si de hoc aliqua lis modo oritur, non dubito, quin ista pars obtineat. Hæc ille.

Sed quæ ista pars? Non satis Auditor se explicat, ego autem intelligo partem, quæ prætenderet, Matrimonium ratum per talia vota non fuisse dissolutum; cum frequentior DD. sententia, melius fundata, id doceat, & non facile debeat quis privati jure jam acquisito. Saltem ex illo factò Ignatii liquèd constat, rem esse incertam.

Mea sententia inquit Valquez 1. 2. disp. 165. cap. 10. n. 109. & antiquorum Patrum nostræ Societatis est, per illa vota non dissolutum, non consummatum; etiam si in Coadjutorum formatum, quæ ante biennium post biennium, sed post biennium, &c. plura experimenta emittuntur. Hæc ille.

Ratio verò (prosequitur n. 112) hæc est nostræ sententiæ est; quia votum de tenore Religionis uno ex duobus modis dicitur Matrimonium ratum, nempe aut omnino contracto Ecclesiæ; aut ex Christi consilio, in Evangelio tradito: neutro autem modo dicere possumus, Matrimonium ratum dirimi per vota simplicia, in nostra Societate emissis. Non primo modo, quia nusquam reperitur in jure hoc privilegium concessum fuisse votis simplicibus, & abdicantur que hoc privilegium inventur expressum, solum conceditur votis solemnibus.

Non etiam secundo modo: nam quumvis Christus consilium hoc in universum tribuisset hominibus, ut relinquere non

BIBLIOTHECA SACRAMENTORUM

res propter ftatum perfectionis ; tamen Ecclefia potuit hoc modificare , & intelligere non de quovis ftatu perfectionis ; fed de ftatu perfectionis in Religiofa congregatione approbata , ita ut quamvis aliquando licuiffet relinquere uxorem propter vitam folitariam extra congregationem , antequam hoc confilium Domini efferet explicatum , jam non liceat , poftquam Ecclefia juftis de caufis coarctavit privilegium hoc ad ftatum congregationis Religiofæ ; alioquin liceret etiam nunc ante Matrimonium confummatum fecedere in eremum , & relinquere uxorem fine confenfu illius , quod nemo dicit . Cum igitur Ecclefia hæcenus folùm declaraverit & concefferit hoc privilegium Chriftri voto folemni , nemo audeat deinceps voto fimplici , etiam in Religiofa congregatione emiffio , illud tribuere . Hæcenus Vafquez .

nus , votis fuæ Societatis denegavit , quod in eorum maximam auctoritatem cedit . Ita Bafilius .

Incipio ab ultimo : fi Societas judicaffet illum effectum cedere in maximam auctoritatem eorum votorum , miror profecto , eam non fuiffe follicitam , ut in dicta Bulla Greg. 13. *Ascendente Domino* , ille effectus , expreffis verbis iis votis annecteretur , ficut annexus fuit effectus inhabilitatis ad Matrimonium fequens : nam fiebat illum effectum dubium effe , immò à Plerifque negari ; & etiam à Plerifque concedi , Pontificem eum poffe annectere , aut faltem declarare , eum à principio fuiffe annexum ; ficuti Bulla : *Quantò fructuosius* , declaravit , per ea vota conftitui hominem verè ac propriè Religiofum , feu in ftatu Religionis . Sicut ergo Societas parùm curavit illam auctoritatem , quæ forrè ex illo effectu potuiffet accedere illis votis ; ita non mirum , quòd Vafquez de ea parùm fuerit follicitus ; magis attendens ad veritatem , quàm ad auctoritatem .

Porro quòd hic Doctor non fit fatis fibi confonus , unde conftat ? Oftendere deberet Pontius , ubi Vafquez doceat ; priùs Statum Religiofum diffolviffe Matrimonium ratum , quàm dirimiffe Matrimonium fequens : hoc feio , Suarium , qui eufdem eft fententiæ cum Vafquezio to. 3. de Relig. lib. 9. c. 23. n. 17. dicere , verifimile non effe , votum folemne continentia priùs incepiffe in Ecclefia irritare Matrimonium contractum , quàm contrahendum .

Et eod. lib. cap. 6. n. 14. fic ait : Tertiò fupponendum eft , per Ecclefiafticam legem , communi jure contentam , nullum votum caftitatis , cuicumque ftatu adjunctum , diffolvere Matrimonium ratum , quod non etiam inhabilitet perfonam ad Matrimonium contrahendum . Si idem docuerit Vafquez , certum eft , quòd optimè fibi confonet .

Sed neque ductus fuit leviffimo argumento (quo etiam ductus fuit Suarius) leviffimo , inquam , fi bene expendatur & intelligatur cum Suario to. 4. de Relig. lib. 4. c. 3. n. 10. dicente : Abfurdum effer , ut liberaretur quis à vinculo Matrimonii per tranfitum ad Religionem , à qua poffet Superioris auctoritate , propter frequentes & ordinarias caufas liber dimitti ; fecùs quando in rariffimo folùm cafu , auctoritate aut difpenfatione Summi Pontificis ; jam autem , qui folemni ter profitetur , non nifi in rariffimo cafu auctoritate , aut difpenfatione Summi Pontificis , liber poteft dimitti ; fecùs qui tranfit ad Societatem per vota fimplicia , poft biennium emiffa .

G g g g g g 3

Quæ-

545. Alia probatio ab inconveni.

546. Resp. Pontii.

547. Oppugnatur primo.

548. Secundò.

Suarez.

Votum folemne non priùs irritavit Matr. contractum , quàm contrahendum.

549. Vafquez non fuit ductus leviffimo argumento? Suarez.

550.
*Quare vota
in Societate
emissa post
biennium
non sint so-
lemnia, ex
Suario.*

*Sententia
Sanchez, per
ea non diri-
mi Matr.
ratum.*

551.
*Quare Trid.
hanc senten-
tiam non
expresse de-
finiverit.*

552.
*Quid dicen-
dum de vo-
tis Eremitarum.
Sanchez.*

Quæris; quid hisce votis deest ad solemnitatem? Respondet Suarez sup. Neque deest extrinseca seu accidentalis solemnitas, nec vis impediendi subsequens Matrimonium; sed deest absoluta perpetuitas, quæ ex utraque parte, Religionis scilicet, & Religiosi, nascitur. Et idem, secundum Suarium, & Vasquez, non dissolvunt Matrimonium ratum.

Idemque docet Sanchez lib. 2. disp. 18. n. 6. dicens: Tertio infertur; quamvis dirimatur per solemnem ritum, aut quatuor votorum Professionem in Societate Jesu: non tamen dirimi per vota Coadjutorum formatorum, in ea emissâ; sunt enim simplicia, quamvis publicè emittantur. Hæc ille. Cujus proinde fundamentum aliud non est, nisi quod sola Professio solemnns, sive vota solemnna, habeant hunc effectum, juxta Trident. & alia jura, jam sæpius allegata.

Et sanè, quam rationem, existimas, habuit Trident. relinquendi hanc controversiam indecisam, & tradendi doctrinam diminutam? Quia, inquis, certa erat dissolutio per vota solemnna, dubia autem per simplicia. Sicut dixi sup. sic aliquis posset respondere.

Sed contra facit; quod Concilia non solum rem prius certam, sed etiam dubiam, de qua inter Catholicos controversitur, sæpius soleant definire. Cur ergo id non fecit in casu proposito?

Quia noluit, inquis; alioqui, si voluisset, quare non dixit, Matrimonium ratum solvi per solam Professionem solemnem? Respondet: quia noluit; cur autem noluerit, ratio est; quia suum modum definiendi judicavit sufficere, ut quisque intelligeret, per nulla alia vota dissolvi Matrimonium ratum. Interim fateri cogimur, hanc rem nondum esse fidei; cum, etiam post Tridentinum, à Pontio & Aliis oppositum defendatur & imprimatur, Ecclesiâ non contradicente; cum tamen facilè posset contradicere.

Ex his patet, quid dicendum sit de votis Eremitarum. Quamvis (inquit Sanchez sup. n. 5.) olim dirimeretur Matrimonium ratum, vitæ Eremiticæ in manu Episcopi, vel alterius Prælati, Professione, eò quod solemnns esset; jam tamen non est; sed Eremitæ aut nulla, aut simplicia tantum vota emittunt; undè iis votis non dirimitur Matrimonium ratum.

Nunquid eadem ratio Religiosorum tertii Ordinis S. Francisci aut Dominici, vel Augustini aut Carmelitarum? Responsio erit.

CONCLUSIO X.

Matrimonium ratum dissolvitur per Vota Religiosorum tertii Regulæ S. Francisci & S. Dominici, qui collegialiter vivunt sub regimine Prælati.

Tertiarum Fratres S. Francisci (inquit Rodriguez to. 3. 99. Reg. 4. 71. n. 1.) sunt in triplici differentia. Quibus enim illorum, & primi tempore, sunt illi, qui non faciunt tria vota solemnna, Religionis, neque in congregatione vivunt, sed in propriis domibus, cum suis uxore & filiis aut familiis, prout alii per seculares, excepto, quod observant, quæ in Regula, per Nicol. 4. continentur. Alii Tertiarum sunt, qui faciunt prædicta tria vota in manibus sui Ministri, vel Ministræ, coram sua communitate, sed hi subdividuntur, quia Aliqui istorum, post emissionem votorum seu Professionem, prædicto modo factam, remanent & vivunt in communi. Reliqui verò, licet faciant Professionem in communitate, tamen postea non vivunt in communitate sui Ordinis; sed in aliquibus Eremiticis, vel Ecclesiis separatis à conventibus dicti Ordinis. Ita Eman.

Et verò Tertiarum primi generis non esse veros Religiosos, indubitatum est, & de hoc hic de ipsis non disputatur; sed tanquam per certum supponitur, per eorum vivendum seu institutum, licet fuerit per Papam approbatum, ut quidam modus bonè vivendi, nullatenus tamen dissolvi Matrimonium ratum.

De Tertiaris se cundi generis prædictæ Conclusio nostra, et si non de omnibus, sed de illis tantum, qui faciunt tria vota solemnna in manibus sui Ministri vel Ministræ, & vivunt collegialiter sub eorum regimine. Probatur autem; quia Sixtus 4. declaravit ea vota, emissâ à Tertiaris S. Francisci, esse solemnna, idemque declaravit Sixtus 3. de votis emissis à Tertiaris S. Dominici.

Declarationem Sixti 4. his verbis refert Rodriguez sup. Sixtus 4. statuit ac decretum, ut quod votum obedientiæ, paupertatis & castitatis, emissum à Tertiaris S. Francisci, habeat vim & validitatem voti solemnns, ac consequenter inducat effectum, quem inducit votum solemnns, factum cuicumque de Religiosis, à Sede Apostolica approbatis. Ac districte præcipiente mandavit omnibus & singulis cuicumque gradus, dignitatis, Ordinis aut conditionis fore